

ACTIVITATEA ATELIERELOR DE CONFECȚIONARE A COSTUMULUI NAȚIONAL MOLDOVENESC ÎN PRIMELE DECENII POSTBELICE

Tatiana BUJOREAN

*lector universitar, Universitatea Tehnică a
Moldovei, Republica Moldova*

O trecere în revistă a principalelor aspecte care circumscriu activitatea atelierelor de producție artistică din RSSM (denumite arteluri până în anul 1960) reprezintă un subiect important pentru domeniul etnologiei și studiului artelor. Dat fiind faptul că asemenea întreprinderi erau active în mai multe orașe din RSS Moldovenească, în comunicare, în baza surselor din Arhiva Organizațiilor Social-Politice din Republica Moldova, autorul își propune să formuleze o viziune de ansamblu despre evoluția atelierelor meșteșugărești în cadrul cărora artizanii locali produceau piese componente de costum național moldovenesc.

Dezideratele activității atelierelor subordonate Consiliului industriei moldovenești erau conectate la procesul de renunțare la portul tradițional în folosul costumului național moldovenesc care pe tot parcursul perioadei de existență a RSS Moldovenești a pretins a fi autentic și a căutat să își formuleze un set de caracteristici ai diferenței față de prototipul său etnografic, inclusiv, prin delimitarea unei arii proprii de acțiune. În acest sens, în anul 1964, în spațiul sovietic „se introduc prin decret noile tradiții și obiceiuri” cu ajutorul cărora se urmărește modificarea tradițiilor calendaristice și a obiceiurilor de familie, implicit, a mesajelor transmise prin intermediul lor. În continuarea acestei idei, costumelor naționale stilizate cu caracter industrial, produse în serie, le revine un rol important în promovarea noii culturi și a noii

mentalității prin „educarea” maselor în cadrul sărbătorilor și riturilor de tip „nou”, concertelor și concursurilor de creație populară. Odată cu centralizarea producției și executarea unor comenzi de stat, mesajele vizuale de tip „nou” erau coordonate la nivel local, regional și unional.

Această stare de lucruri a motivat autorul să introducă, la prima etapă, în circuitul științific informații privind activitatea artelor de producere care pe lângă faptul că realizau mărfuri de larg consum, articole industriale și artistice, produceau în serie costume naționale și accesorii și, la a doua etapă, să evalueze felul în care erau elaborate acestea prin a identifica materia primă, sortimentul și căile de popularizare a lor în contextul societal cercetat.

Discuția legată de practicile și modelele vestimentare din trecut, consideră autorul, este actuală în contextul cursului orientat spre salvagardarea patrimoniului material și imaterial al Republicii Moldova.

Activity of moldovan national costume manufacturing workshops in the first post-war decades

A review of the main aspects that circumscribe the activity of artistic production workshops in the Moldovan SSR (referred to as ‘artels’ until 1960) is an important topic in the field of ethnology and the study of the arts. Given the fact that such enterprises were active in several cities in the Moldovan SSR, in the communication, based on sources from the Archive of Social-Political Organizations of the Republic of Moldova, the author aims to formulate an overview of the evolution of crafts in which local artisans produced component parts of Moldovan national costume.

The desire of the activity of the workshops subordinated to the Moldovan Industry Council was connected to the process of giving up the traditional dress in favour of the Moldovan national costume which throughout the period of existence of the Moldovan SSR claimed to be authentic and sought to formulate a set of characteristics. its ethnographic prototype, including, by delimiting its own area of action. In 1964 in the Soviet space “the new traditions and customs are introduced by decree” through which the modification of calendar traditions and family customs, implicitly, of the messages transmitted through them is sought. Continuing this idea, mass-produced stylized national costumes, produced in series, have an important role in promoting the new culture and new mentality by “educating” the masses in “new” holidays and rites, concerts and creative contests. With the centralization of production and the execution of state orders, these visual messages of the “new” type were coordinated at local, regional and union level.

This state of affairs motivated the author to introduce, in the first stage, in the scientific circuit information on the activity of production artefacts which, in addition to producing consumer goods, industrial and artistic articles, mass-produced national costumes and accessories and, to second stage, to evaluate the way in which they were elaborated by identifying the raw material, the assortment and the ways of popularizing them in the researched societal context.

The author considers that the discussion related to past clothing practices and models is extremely relatable in the context of the course aimed at safeguarding the tangible and intangible heritage of the Republic of Moldova.